

ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
2018
ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenebat. [...] Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetāte recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti lēgit.

Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legātum monet ut, si adīre non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Cicerōnem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1 α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

vir:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού
libri:	την κλητική του ενικού αριθμού
eius (το πρώτο):	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
se (το πρώτο):	τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο α' πρόσωπο
Pacuvius:	την κλητική του ενικού αριθμού
nomen:	την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
rem:	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
casu:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού
turrim:	την αφαιρετική του ενικού αριθμού
salutem:	την ονομαστική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

B1 β. **pulchri:** να γράψετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στην αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.

multo: να γράψετε τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.

minor: να γράψετε τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.

celeriter: να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5

B2 α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

erat (το πρώτο): το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)

tenēbat: τη γενική του γερονδίου

venisset: τη μετοχή του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)

recesserat: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή

desideranti: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

adīre: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή

possit: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου

veritus: το απαρέμφατο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο της μετοχής)

conspicitur: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 9

B2 β. **defertur:** να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 6

Γ1 α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

poēta: είναι.....στο.....

cui: είναι.....στο.....

casu: είναι.....στο.....

Μονάδες 6

Γ1 β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«**Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris [Caesar] mittit**»

(μονάδες 4).

«**Haec [...] tertio post die a quodam milite conspicitur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 8

Γ1 γ. «**Tarentum**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο.

Μονάδα 1

Γ2 α. «**Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να δηλώνει το προτερόχρονο με διαφορετικό τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2 β. «**adfore**»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2 γ. «ut tragulam mitteret»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2 δ. «periculum veritus»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 3) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ο Σίλλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν άνδρας ένδοξος. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. [...] Επιδίωκε (να φτάσει) τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Τον τιμούσε, όπως ο μαθητής τον δάσκαλο. Το μνημείο του, που βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε (κάτι) σαν ναό.

Όταν ο Άκκιος ήρθε από τη Ρώμη στον Τάραντα, όπου ο Πακούβιος είχε αποσυρθεί σε μεγάλη πια ηλικία, έμεινε / κατέλυσε σ' αυτόν. Ο Άκκιος, που ήταν πολύ μικρότερος στην ηλικία, του διάβασε, επειδή το επιθυμούσε, την τραγωδία του, της οποίας το όνομα είναι «Ατρέας».

Γι' αυτόν τον λόγο στέλνει την επιστολή γραμμένη στα ελληνικά. Συμβουλεύει τον απεσταλμένο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει την επιστολή στον ιμάντα του ακοντίου και να το ρίξει μέσα στο στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει πως θα έλθει γρήγορα με τις λεγεώνες του. Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο. Κατά σύμπτωση αυτό (το ακόντιο) καρφώθηκε σε έναν πύργο και τρεις μέρες αργότερα το βλέπει / το είδε ένας στρατιώτης και το μεταφέρει / το μετέφερε στον Κικέρωνα*. Αυτός διαβάζει / διάβασε όλη την επιστολή και προτρέπει / προέτρεψε τους στρατιώτες να ελπίζουν στη σωτηρία.

* και τρεις μέρες αργότερα γίνεται / έγινε αντιληπτό από έναν στρατιώτη και μεταφέρεται / μεταφέρθηκε στον Κικέρωνα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1**
- α.** virorum
liber
ea
nobis
Pacuyi
nomina
res
castum
turri
salus
- β.** pulchriore
plus / plurimum
parvus
celerrime

- B2.**
- α.** futurus eras
tenendi
venturus
recedemus

desiderent
adeunto
potuerim
veriturumesse
conspiceris / conspicere

β. defers, deferebas, deferēs, detulisti, detuleras, detuleris

Γ1 α. **poeta**: παράθεση στο Silius Italicus
cui: δοτική προσωπική κτητική στο est
casu: αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο adhaesit

β. Quamob rem **epistula conscripta** Graecis litteris **a Caesare mittitur**.
(**Epistula conscripta** Graecis litteris ob **eam rem a Caesare mittitur**.)

Quidam miles tertio post die **hanc conspicit**.

γ. **Tarenti**

Γ2 α. **Postquam / ubi / ut / simul** Accius ex urbe Roma Tarentum **venit**.
Ή με τον χρονικόcum: Cum.... **venerat**.

β. Υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου «adfore» είναι το se.
Βρίσκεται σε πτώση αιτιατική, παρόλο που υπάρχει ταυτοπροσωπία, γιατί σύμφωνα με τον κανόνα του λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου το υποκείμενο αυτού βρίσκεται πάντοτε σε πτώση αιτιατική και δεν παραλείπεται είτε έχουμε ταυτοπροσωπία είτε έχουμε ετεροπροσωπία.
Στην περίπτωση της ταυτοπροσωπίας έχουμε άμεση αυτοπάθεια.

γ. **uttrugulam mitteret**:
Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση (καταφατική).
Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό. Ειδικότερα με χρόνο παρατατικό (mitteret), γιατί, σύμφωνα με την ιδιομορφία της ακολουθίας των χρόνων, εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (constituit: παρακείμενος) και αναφέρεται στο παρελθόν· υπάρχει συγχρονισμός της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση στο μυαλό του ομιλητή (η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της).
Συντακτικά λειτουργεί ως αντικείμενο στο constituit.

δ. **quod / quia** (Gallus) periculum **veritus erat** (αντικειμενική αιτιολογία)
cum (Gallus) periculum **veritus esset** (αιτιολογία που είναι αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)